

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕНЕДЖМЕНТ В АГРАРНІЙ СФЕРІ

ID 6808

Шифр, назва спеціальності та освітній рівень	H7 Агроінженерія (магістр)	Назва освітньої програми	Агроінженерія (2025)
Тип програми	Освітньо-професійна	Мова викладання	Українська
Факультет	Факультет економіки та менеджменту (ФЕМ)	Кафедра	Каф. економіки та фінансів (ЕФ)

Викладач/викладачі

МАРИНЕНКО Наталія Юріївна, д-р екон. наук, професор, професор кафедри економіки та фінансів, [профіль на порталі "Науковці TNTU"](#)

Загальна інформація про дисципліну

Мета курсу	Формування у здобувачів освіти системи знань і навиків у сфері управління виробництвом, включаючи питання процесу розробки і впровадження стратегії й тактики агроформування, менеджменту на підприємствах АПК, підготовки й ухвалення господарських (управлінських) рішень, функціонування і аналізу суб'єкта економічної діяльності тощо. Вивчення організаційно-економічних основ раціональної побудови, планування та ведення аграрного виробництва
Формат курсу	Змішаний – курс, що передбачає проведення лекцій, практичних робіт, консультацій для кращого розуміння викладеного матеріалу і має супровід в електронному навчальному курсі системи A-Tutor, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання
Компетентності ОП	Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів компетентностей: - інтегральної: - Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі агропромислового виробництва та у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог; - загальних: - ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. - ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. - ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння аспектів професійної діяльності. - ЗК4. Здатність приймати обґрунтовані рішення. - ЗК5. Здатність працювати в команді; - спеціальних (фахових): - ФК1. Здатність розв'язувати складні управлінські задачі та проблеми в сфері сільськогосподарського виробництва. - ФК8. Здатність використовувати методи управління й планування матеріальних та пов'язаних з ними інформаційних і фінансових потоків для підвищення конкурентоспроможності підприємств. - ФК15. Здатність комплексно впроваджувати організаційно-управлінські і технічні заходи зі створення безпечних умов праці в АПК.
Програмні результати навчання з ОП	ПРН1. Володіти комплексом необхідних гуманітарних, природничо-наукових та професійних знань, достатніх для досягнення інших результатів навчання, визначених освітньою програмою. ПРН5. Приймати обґрунтовані управлінські рішення для забезпечення прибутковості підприємства. ПРН6. Приймати ефективні рішення стосовно форм і методів управління інженерними системами в АПК. ПРН13. Здійснювати ефективне управління та оптимізацію матеріальних потоків.

	ПРН18. Застосовувати багатокритеріальні моделі прийняття рішень у детермінованих умовах та в умовах невизначеності під час вирішення професійних завдань.
Обсяг курсу	Очна (денна) форма здобуття освіти: Кількість кредитів ECTS — 4; лекції — 28 год.; практичні заняття — 14 год.; самостійна робота — 78 год.; Заочна форма здобуття освіти: Кількість кредитів ECTS — 4; лекції — 10 год.; практичні заняття — 8 год.; самостійна робота — 102 год.;
Ознаки курсу	Рік навчання — 1; семестр — 1; Обов’язкова (для здобувачів інших ОП може бути вибірковою) дисципліна; кількість модулів — 2;
Форма контролю	Поточний контроль: Використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування; тестування; виконання індивідуальних та групових завдань і презентацій; оцінювання результатів виконаних самостійних робіт; бесіди та обговорення проблемних питань; дискусії; індивідуальні консультації; залік. Можливий ректорський контроль Підсумковий контроль: залік
Компетентності та дисципліни, що є передумовою для вивчення	Дисципліни економічно-організаційного спрямування, що вивчені здобувачем освіти на попередніх ОП, які дозволили йому набути базових компетентностей, які є передумовою вивчення ОК "Менеджмент в аграрній сфері"
Матеріально-технічне та/або інформаційне забезпечення	Технічні засоби для демонстрування лекційного матеріалу та вирішення практикуму з дисципліни (ноутбук, проектор, екран для презентацій). Пакет програмних продуктів Microsoft Office

СТРУКТУРА КУРСУ

Лекційний курс

Годин
ОФЗО ЗФО

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ АГРАРНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Лекції 1-2

Тема 1. Теоретичні основи менеджменту. Менеджмент в аграрній сфері

1. Поняття, сутність, цілі, функції, принципи та завдання менеджменту.
2. Концепції lean та agile-менеджменту.
3. Аграрний менеджмент та його особливості за різних організаційно-правових форм сільськогосподарських підприємств.
4. Реєстрація сільськогосподарських підприємств.

4 1

Лекція 3

Тема 2. Планування та організаційні структури управління в аграрній сфері

1. Особливості планування в сільському господарстві. Обмеження планування на підприємстві
2. Організація планової роботи в аграрних підприємствах
3. Організаційна структуризація управління аграрним підприємством
4. Організаційні основи внутрішньогосподарських підрозділів
5. Зміст внутрішньогосподарського договору

2 1

Лекції 4-5

Тема 3. Основи стратегічного управління та процес прийняття рішень у менеджменті

1. Поняття, цілі та завдання стратегічного управління. Основні рівні стратегії
2. Етапи стратегічного управління
3. Основні типи управлінських рішень
4. Етапи прийняття рішень
5. Визначення цілей та проблем аграрного підприємства
6. Роль менеджера у стратегічному управлінні. Лідерство та комунікація

4 1

Лекція 6

Тема 4. Контроль у менеджменті аграрного підприємства

2

1

1. Сутність та форми контролю в менеджменті

2. Внутрігосподарський контроль в системі управління аграрним підприємством

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. УПРАВЛІННЯ ВИРОБНИЧИМИ РЕСУРСАМИ В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

Лекція 7

Тема 5. Менеджмент земельних ресурсів

1. Класифікація ресурсів агропідприємства

2

1

2. Менеджмент земельних ресурсів. Використання земельної ділянки за цільовим призначенням

3. Передача земельних ділянок в оренду

4. Продаж земельних ділянок

5. Оцінка вартості землі

6. Логістичні процеси організації

7. Інновації та цифрові технології в аграрному менеджменті

Лекція 8

Тема 6. Управління персоналом на підприємствах аграрної сфери. Мотивація як функція менеджменту

1. Організація використання трудових ресурсів

2

1

2. Залучення працівників за трудовими й цивільно-правовими договорами

3. Оплата праці й матеріальне стимулювання працівників

4. Теорії мотивації працівників

5. Соціальна відповідальність та етика в аграрному бізнесі

Лекція 9

Тема 7. Система управління витратами на підприємстві аграрної сфери

1. Роль системи управління витратами в забезпеченні ефективності діяльності підприємства аграрної сфери

2

1

2. Принципи системи управління витратами

3. Особливості впровадження системи управління витратами в центрах витрат

Лекції 10-11

Тема 8. Фінансовий менеджмент в агробізнесі. Управління результативністю та ефективністю підприємств аграрної сфери

1. Використання власного і позичкового капіталу		
2. Організація використання капіталу		
3. Придбання (викуп) майна.	4	1
4. Укладання договору між підприємством аграрної сфери та співвласниками майна		
5. Договір позики		
6. Передача майна у безоплатне користування		
7. Суть ефективності управління в організації		
8. Напрями підвищення прибутковості виробництва		

Лекції 12-13

Тема 9. Управління маркетингом на підприємствах аграрної сфери

1. Маркетингове планування на підприємстві	4	1
2. Розробка маркетингової стратегії підприємства		
3. Проведення маркетингових досліджень		
4. Розробка маркетингового плану підприємства		

Лекція 14

Тема 10. Ризик-менеджмент та антикризове управління

1. Зміст та функції ризику в бізнесі та виробництві. Класифікація ризиків. Специфіка аграрних ризиків. Методи оцінки ризиків	2	1
2. Управління ризиками.		
3. Сутність та механізми антикризового управління		
4. Антикризові стратегії підприємства		

РАЗОМ: 28 10

Практичні заняття (теми)

Годин

ОФЗО ЗФЗО

Тема 1. Теоретичні основи менеджменту. Менеджмент в аграрній сфері

1. Презентування та обговорення доповідей	1	0,5
2. Розгляд кейсів: історії успіху підприємців в аграрній сфері, що надихають (за вибором кожного студента/ки)		
3. Розгляд кейсів: lean та agile менеджмент		

Тема 2. Планування та організаційні структури управління в аграрній сфері

1. Презентування та обговорення доповідей	1	0,5
2. Ситуаційні вправи		
3. Он-лайн гра Kahoot		

Тема 3. Основи стратегічного управління та процес прийняття рішень у менеджменті

1. Презентування та обговорення доповідей		
2. Ознайомлення із 6-ма типами лідерів-подавлювачів (accidental diminishers) згідно книги Ліз Уайзман «Натхненники: Як стати лідером, здатним посилити команду» (Liz Wiseman «Multipliers: How the Best Leaders Make Everyone Smarter»).		
3. Обговорення книг:		
3.1 Стівена Кові «Сім звичок надзвичайно ефективних людей» Stephen R. Covey. The 7 Habits of Highly Effective People. Simon & Schuster; 4th edition. 2020. 447 p.	2	1
3.2 Роджера Мартіна, Дженніфер Ріел. Техніка ухвалення рішень. Як лідери роблять вибір. Наш Формат. 2019. 248 с.		
4. Встановлення ролі у команді за М. Белбіном.		
5. Формування матриці аналізу факторів впливу зовнішнього та внутрішнього бізнес-середовищ на діяльність обраного підприємства агросфери (EFE, IFE, IE, SWOT) - у командах		
6. Marshmallow Challenge		

Тема 4. Контроль у менеджменті аграрного підприємства

1. Презентування та обговорення доповідей	1	0,5
2. Ситуаційні вправи		
Тестування в СЕН (МОДУЛЬ 1)		

Тема 5. Менеджмент земельних ресурсів

1. Презентування та обговорення доповідей	1	0,5
2. Ситуаційні вправи		
3. Он-лайн гра Socrative		

Тема 6. Управління персоналом на підприємствах аграрної сфери. Мотивація як функція менеджменту

1. Презентування та обговорення доповідей		
2. Перегляд відео: Business Chemistry by Deloitte https://www.youtube.com/watch?v=O8_Y-TrEkDM		
3. Обговорення книг:	2	1
3.1 Саймона Сінека: «Справжні лідери їдять останніми. Як створити команду мрії»		
3.2 Джефрі К. Лайкера «Філософія Toyota. 14 принципів роботи злагодженої команди»		
4. Тести на визначення типу особистості та лідерські якості		
5. Соціальна відповідальність бізнесу: обговорення кейсів вітчизняної та закордонної практики агропідприємств		

Тема 7. Система управління витратами на підприємстві аграрної сфери

1. Презентування та обговорення доповідей	1	0,5
2. Розв'язання ситуаційних та розрахунково-аналітичних задач		

Тема 8. Фінансовий менеджмент в агробізнесі. Управління результативністю та ефективністю підприємств аграрної сфери

1. Презентування та обговорення доповідей	1	0,5
2. Розв'язання ситуаційних та розрахунково-аналітичних задач		

Тема 9. Управління маркетингом на підприємствах аграрної сфери

1. Презентування та обговорення доповідей		
2. Обговорення книг:		
2.1 Остервальдера Александра, Піньє Іва, Бернарда Грегга, Сміта Алана, Пападакос Тріш "Розробляємо ціннісні пропозиції. Як створити продукти та послуги, яких хочуть клієнти" (Alexander Osterwalder, Yves Pigneur, Gregory Bernarda, Alan Smith, Trish Papadacos "Value Proposition Design: How to Create Products and Services Customers Want")	2	1
2.2 Чана Kim B., Моборна Рене "Стратегія Блакитного океану. Як створити безхмарний ринковий простір і		

позбутися конкуренції" (Chan Kim, Renée Mauborgne "Blue Ocean Strategy, Expanded Edition: How to Create Uncontested Market Space and Make the Competition Irrelevant")

Тема 10. Ризик-менеджмент та антикризове управління

1. Презентування та обговорення доповідей

2. Обговорення книг Нассіма Ніколаса Талеба:

2.1. «Чорний лебідь. Про (не)ймовірне у реальному житті» (Nassim Nicholas Taleb "The Black Swan: The impact of the highly improbable").

2

2

2.2. «Антикрихкість. Про (не)вразливе у реальному житті» (Nassim Nicholas Taleb "Antifragile. Things that Gain from Disorder")

Тестування в СЕН (МОДУЛЬ 2)

РАЗОМ:

14

8

ІНШІ ВИДИ РОБІТ

Теми, короткий зміст

1. Розробка письмової реферативної роботи, презентація здобувачами індивідуальних та групових завдань з використанням реального матеріалу.

Рекомендована тематика індивідуальних робіт:

1.1. Особливості функціонування ринкової економіки в сільському господарстві та їх вплив на функції аграрного менеджменту

1.2. Teal, smart та learning організації

1.3. Виробнича функція та її використання при плануванні в менеджменті

1.4. Правила максимізації прибутку та мінімізації збитку і їх зв'язок з менеджментом в аграрній сфері

1.5. Особливості аграрного менеджменту при різних організаційно-правових формах сільськогосподарських підприємств

1.6. Методи сканування внутрішнього середовища. Ланцюг вартості М. Портера, SNW та VRIO-аналіз

1.7. Використання правил максимізації прибутку та мінімізації збитку при плануванні в менеджменті

1.8. Функції контролю в менеджменті

1.9. Системи управління витратами на підприємствах аграрної сфери

1.10. Формування ринку сільськогосподарської землі в Україні

1.11. Менеджмент капіталу аграрних підприємств

1.12. Проблеми капіталізації в аграрних формуваннях та напрямки їх вирішення

1.13. Особливості матеріального стимулювання на підприємствах аграрної сфери

1.14. Розробка маркетингового плану аграрного підприємства та його складові

1.15. Теорія робіт (JTBD) і канва ціннісної пропозиції

1.16. Карта подорожі споживача. Go-to-market strategy (GMS). 4 “Fits” of GMS.

1.17. Ефективність менеджменту в організації: теоретичні засади та прикладні аспекти

1.18. Методи оцінювання інвестиційної привабливості проєкту

1.19. Взаємозв'язок ризик-менеджменту та антикризового менеджменту

1.20. Синергія стратегічного та антикризового менеджменту

1.21. Державні програми підтримки та страхування агробізнесу

1.22. Приклади антикризових рішень у сільському господарстві

2. Підготовка до тестового опитування за модулем 1

3. Підготовка до тестового опитування за модулем 2

4. Підготовка та складання заліку.

Інформаційні джерела для вивчення курсу

Навчально-методичне забезпечення

1. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Менеджмент в аграрній сфері» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, що навчаються за ОПП «Агроінженерія» галузі знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина спеціальності Н7 «Агроінженерія» / Укладач: д.е.н., професор Наталія МАРИНЕНКО. Тернопіль: ТНТУ, 2025. 90 с.
2. Методичні рекомендації для проведення практичних занять з навчальної дисципліни «Менеджмент в аграрній сфері» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, що навчаються за ОПП «Агроінженерія» галузі знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина спеціальності Н7 «Агроінженерія» / Укладач: д.е.н., професор Наталія МАРИНЕНКО. Тернопіль: ТНТУ, 2025. 30 с.
3. Методичні рекомендації для самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни «Менеджмент в аграрній сфері» для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, що навчаються за ОПП «Агроінженерія» галузі знань Н Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина спеціальності Н7 «Агроінженерія» / Укладач: д.е.н., професор Наталія МАРИНЕНКО. Тернопіль: ТНТУ, 2025. 40 с.
4. Сторінка курсу в A-Tutor, ID:6808. URL: <https://dl.tntu.edu.ua/index.php>

Рекомендована література

Базова

1. Білан В. В., Кузьменко С. М. Менеджмент аграрного підприємства. Київ: ЦУЛ, 2021. 320 с.
2. Дем'яненко С. І. Аграрний менеджмент: Підручник: К: КНЕУ, 2018, 520 с.
3. Дем'яненко С.І., Кудлай В.Г. - Менеджмент агропромислових формувань. Навчальний посібник: Практикум: К: КНЕУ, 2014. 262 с.
4. Іваненко О. П. Аграрний менеджмент: теорія і практика. Харків: ХНУ, 2020. 280 с.
5. Калетнік Г. М., Гончарук І. В., Ємчик Т. В., Лутковська С. М. Аграрна політика та земельні відносини : підручник. Вінн. нац. аграр. ун-т. Вінниця: ВНАУ, 2020. 307 с.
6. Ковальчук Л. І. Управління виробничими ресурсами в аграрному секторі. Київ: НААН, 2019. 250 с.
7. Мазур К. В., Кубай О. Г. Менеджмент аграрного підприємства : навч. посібник. Вінниця : ТВОРИ, 2020. 284 с.
8. Пилипенко В. В. Основи менеджменту в сільському господарстві. Львів: ЛНУ, 2022. 300 с.
9. Закон України «Про господарські товариства». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>
10. Закон України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних-осіб підприємців та громадських формувань». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15>
11. Науковий журнал «Економіка. Менеджмент. Бізнес» (надходить до науково-технічної бібліотеки ТНТУ).

Додаткова

1. Алан Лефлі, Роджер Мартін. Безпрограшна стратегія. Як уникнути промахів у бізнесі. Наш Формат. 2018. 256 с.
2. Алехандро Кремадес. Мистецтво фандрейзингу. Наш Формат. 2019. 208 с.
3. Артеменко Л., Мариненко Н., Крамар І., Гац Л. Продовольча безпека України в умовах військової агресії: стан та перспективи. Соціально-економічні проблеми і держава. 2023. Вип. 1 (28). С. 115-128. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2023/23albstp.pdf>

4. Вакуленко В. Л., Мялковський В. А., Юнтао Л. Шляхи підвищення ефективності управління витратами виробництва продукції рослинництва в умовах воєнного стану. Підприємництво і торгівля. 2024. №40. С. 14-19. <https://doi.org/10.32782/2522-1256-2024-40-02>
5. Вакуленко В., Мялковський В., Лю Ю. Оптимізація витрат виробництва продукції рослинництва на прифронтових територіях. Збірник наукових праць Державного податкового університету. 2024. №1. С. 3–7. <https://doi.org/10.32782/2617-5940.1.2024.1>
6. Джефрі К. Лайкер Філософія Toyota. 14 принципів роботи злагодженої команди. «Наш формат», 2017. 424 с.
7. Киш Л. М. Особливості менеджменту фінансових результатів діяльності суб'єктів господарювання в межах функціонального та антикризового управління. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2018. № 5 (33). С.75–87.
8. Кубай О. Г., Коломісць Х. М. Аграрне виробництво в системі забезпечення продовольчої безпеки держави. Проблеми системного підходу в економіці. 2017. Вип. 5 (61). С. 63–69.
9. Кубай О. Г., Коломісць Х. М. Земельний аспект у сфері формування продовольчої безпеки. Економіка. Фінанси. Менеджмент : актуальні питання науки і практики. 2016. № 11 (15). С. 52–62.
10. Лазарева О. В. Теоретико-методологічні засади стратегії розвитку сільськогосподарського землекористування в регіоні: теорія, методологія, практика : монографія. Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2015. 304 с.
11. Лебедь Д. А. Механізм мотивації праці у сільськогосподарських підприємствах та шляхи його вдосконалення. Вісник аграрної науки Причорномор'я. Економічні науки. 2012. Вип. 1. С. 100–104.
12. Мазур В. А., Кубай О. Г., Мельник А. В. Особливості управління фінансовим потенціалом аграрних підприємств в умовах трансформаційних змін в економіці. Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2018. №10(38). С. 119–132
13. Майкл Портер. Конкурентна перевага. Як досягати стабільно високих результатів. Наш Формат. 2019. 624 с.
14. Мариненко Н. Ю., Ерстенюк Т. М. Механізм антикризового управління підприємством в умовах нестабільності. Міжнародний науковий журнал “Інтернаука”. Серія: “Економічні науки”. 2025. № 5. <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2025-5-11043>
15. Мариненко Н., Кутко Т. Особливості використання систем ланцюгів постачання в управлінні підприємствами. Соціально-економічні проблеми і держава. 2024. Вип. 1 (30). С. 106-117. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2024/24mnyvup.pdf>
16. Мулик Я. І., Цуркан А. О. Внутрішньогосподарський контроль в системі управління аграрним підприємством. Ефективна економіка. 2018. №3. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/3_2018/66.pdf
17. Нассім Ніколас Талеб. «Чорний лебідь. Про (не)ймовірне у реальному житті». Наш Формат. 2018. 392 с.
18. Нассім Ніколас Талеб. Антикрихість. Про (не)вразливе у реальному житті. Наш Формат. 2018. 400 с.
19. Наталія Мариненко, Любов Гац, Людмила Артеменко. Діагностика секторів економіки на основі структурних зрушень в суб'єктах господарювання. Соціально-економічні проблеми і держава. 2021. Вип. 2 (25). С. 500-510. Режим доступу: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21mnyvsg.pdf>.
20. Наталія Мариненко, Тарас Кутко. Сутність та становлення концепції «управління ланцюгом постачання». Галицький економічний вісник. 2024. Том 88. № 3. С. 113-121.
21. Оподаткування агробізнесу: останні новели. Юридична газета онлайн. URL: <https://yur-gazeta.com/dumka-eksperta/minimalne-podatkovе-zobov'yazannya-vpliv-na-agrovirobnika.html>
22. Роджер Мартін, Дженніфер Ріел. Техніка ухвалення рішень. Як лідери роблять вибір. Наш Формат. 2019. 248 с.
23. Россоха В. В. Теоретико-методичні засади формування, розвитку та оцінювання виробничого потенціалу сільськогосподарського підприємства. Київ : ННЦ ІАЕ, 2015. 94 с.

24. Рябенко Г. М., Бондаренко І. Д. Особливості управління діяльністю аграрних підприємств. Глобальні та національні проблеми економіки. Вип. 13. 2016. С.356–359.
25. Саймон Сінек. Справжні лідери їдять останніми. Як створити команду мрії. Vivat, 2022. 416 с.
26. Сливоцький А. Дж. Зона прибутку. Стратегічна бізнес-модель як запорука завтрашніх прибутків / Адріан Дж. Сливоцький, Девід Дж. Моррісон за участю Боба Андельмана; [пер. з англ. Р. Скакун]. Львів: Вид-во Укр. католиц. ун-ту, 2016. 431 с.
27. Стівен Кові. Сім звичок надзвичайно ефективних людей. Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля». 2021. 384 с.
28. Стратегічний розвиток підприємств аграрної сфери економіки України: аналітико-прогнозна оцінка: колективна монографія / За заг. ред. В. К. Савчука. К.: ЦП «Компринт», 2017. 366 с.
29. Стратегія розвитку сільськогосподарського виробництва в Україні на період до 2025 року / за ред. академіків НААН Я.М. Гадзала, М.І. Башенка, В.М. Жука, Ю.О. Лупенка. Київ : Аграрна наука, 2016. 216 с.
30. Фролов О.О. Логістика та управління ланцюгами поставок у агробізнесі. Харків: ХНЕУ, 2021. 310 с.
31. Черкасова Т. І., Каражова Н. Д. Управління витратами аграрного підприємства. URL: https://economics.net.ua/files/science/form_ek_rozv/2017/124.pdf
32. Чернявська О.В. Фандрайзинг. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ. 2019. 188 с.
33. Чичуліна К. В., Петровець О. С. Удосконалення системи управління витратами на сільськогосподарських підприємствах. Ефективна економіка. 2015. №5. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4062>
34. Чукіна І. В. Управління виробничо-господарською діяльністю аграрних підприємств: теоретичний аспект. Агросвіт. № 5. 2014. С.76–80.
35. Andrew Barkley, Paul W. Barkley. Principles of Agricultural Economics. 2nd Edition, eBook, London, Routledge 2016. URL: <https://doi.org/10.4324/9781315691008>
36. Drucker P. Management: Tasks, Responsibilities, Practices. Harper & Row, 1974. 650 p.
37. Makarova Viktoriia, Mykhailov Andrii, Bezuhla Liudmyla, Matviienko Halyna, Marynenko Nataliia. Management of Ecological Land Destructions as a Basis for the Formation of Green Marketing. Review of Economics and Finance. 2023. 21. Pp. 383–392.
38. Roman Sherstiuk, Eduard Malevski, Nataliia Marynenko, Olha Pavlykivska, Liliya Melnyk. Models of evaluating the impact of changes technological and industrial areas in enterprise development. Amazonia Investiga, Volume 10 - Issue 40 / April 2021, pp. 253-264. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2021.40.04.25>.
39. Savitskyi A., Kramar I., Nyzhnyk V., Zeca E.D., Marynenko N. The multifactor regression model for export-oriented sustainable management of enterprise profitability. CEUR Workshop Proceedings, 2022, 3309, pp. 363–375.
40. Vitenko, T., Marynenko, N., Kramar, I. Characteristics of sewage sludge composition for agricultural use. Economics and Environment. 2023. Vol. 85(2). P. 296–307. <https://doi.org/10.34659/eis.2023.85.2.609>.

Інформаційні ресурси

41. Сторінка курсу в A-Tutor, ID:6808. URL: <https://dl.tntu.edu.ua/index.php>
42. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні». URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
43. Закон України «Про підприємництво». URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/698-12>
44. Земельний кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>
45. Наукова бібліотека ім. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
46. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua>

47. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
48. Офіційний веб-сайт Кабінету Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua>
49. Офіційний веб-сайт Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України. URL: <https://me.gov.ua/?lang=uk-UA>
50. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/>
51. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
52. Агробізнес сьогодні. URL: <http://agro-business.com.ua/>
53. Agravery. URL: <https://agravery.com/>
54. Agronews. URL: <https://agronews.ua/>
55. Agroreview. URL: <https://agroreview.com/>
56. Agrosory. URL: <https://agrostory.com/uk/>
57. ProAgro&. URL: <https://proagro.com.ua/>

Політики курсу

Політика контролю	Використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування; тестування; виконання індивідуальних і групових завдань та презентацій; оцінювання результатів виконаних самостійних робіт; бесіди та обговорення проблемних питань; дискусії; індивідуальні консультації; залік. Можливий ректорський контроль.
Політика щодо консультування	Консультації при вивченні дисципліни проводяться згідно графіка, затвердженого на кафедрі економіки та фінансів. Консультування передбачено як очно, так і з використанням ресурсів електронного навчального курсу у середовищі електронного навчання університету.
Політика щодо перескладання	Студент має право на повторне складання модульного контролю з метою підвищення рейтингу протягом тижня після складання модульного контролю за графіком. Перескладання заліку відбувається в терміни, визначені графіком освітнього процесу. Здобувач ВО має право на зарахування результатів навчання здобутих у неформальній чи інформальній освіті.
Політика щодо академічної доброчесності	При складанні усіх видів контролю у середовищі електронного навчання завжди активується система розпізнавання особи, що складає контроль. Усі практичні роботи у ЕНК перевіряються вбудованою системою Антиплагіат. При складанні усіх форм контролю забороняється списування, у тому числі з використанням сучасних інформаційних технологій.
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим компонентом освітнього процесу. За наявності поважних причин (наприклад, хвороба, особливі потреби, відрядження, сімейні обставини, участь у програмах академічної мобільності тощо) навчання може здійснюватися за індивідуальним графіком, погодженим з деканом факультету.

СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ

Розподіл балів, які отримують студенти за курс

Модуль 1			Модуль 2			Підсумковий контроль	Разом з дисципліни
Аудиторна та самостійна робота			Аудиторна та самостійна робота			Одна третя від суми балів, набраних здобувачем впродовж семестру	100
Теоретичний курс (тестування)	Практична робота		Теоретичний курс (тестування)	Практична робота			
20	15		20	20			
№ лекції	Види робіт	К-ть балів	№ лекції	Види робіт	К-ть балів		
Лекції 1-2 Тема 1	Практичне заняття №1	5	Лекція 7 Тема 5	Практичне заняття №4	5		
Лекція 3 Тема 2	Практичне заняття №2	5	Лекція 8 Тема 6	Практичне заняття №5	5		
Лекції 4-5 Тема 3	Практичне заняття №3	5	Лекція 9 Тема 7	Практичне заняття №6	5		
Лекція 6 Тема 4			Лекції 10-11 Тема 8	Практичне заняття №7	5		
			Лекції 12-13 Тема 9				
			Лекція 14 Тема 10				

Розподіл оцінок

Сума балів за навчальну діяльність	Шкала ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Зараховано
82-89	B	Зараховано
75-81	C	Зараховано
67-74	D	Зараховано
60-66	E	Зараховано
35-59	FX	Не зараховано
1-34	F	Не зараховано

Затверджено рішенням кафедри ЕФ, протокол №1 від «29» серпня 2025 року.

ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми д-р техн. наук, завідувач кафедри ТХ

Андрій БАБІЙ